

Streszczenie

Przedmiotem rozprawy jest analiza wypowiedzi apostoła Pawła z 1Kor 6,12ab i 10,23ab: Πάντα (μοι) ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει w bliższym i dalszym kontekście, tj. jednostek tekstowych, 1Kor, jak i Listów przypisywanych Pawłowi (1 i 2Kor, Rz, Ga, Flp, 1 Tes, Flm). Wykorzystano całe spektrum współczesnych metod egzegetycznych, w tym diachronicznych historyczno-krytycznych, jak synchronicznych. Najszerze zastosowanie znalazła historia tradycji, która posłużyła nie rekonstrukcjom historycznym, ale odnajdywaniu struktur koncepcji teologiczno-etycznych pochodzących z różnych tradycji, przede wszystkim Listów apostoła Pawła, jak i Ewangelii synoptycznych.

W rozdziale I opisano i zanalizowano strukturę gramatyczno-syntaktyczną tych słów, z uwzględnieniem jego najbliższego kontekstu, czyli paralelnych wypowiedzi, odpowiednio z 1Kor 6,12cd: πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐκ ἐγώ ἔξουσιασθήσομαι ὑπό τινος - i 10,23cd: πάντα ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. Następnie poddano leksykalnej i kontekstualnej analizie semantycznej kluczowe czasowniki: ἔξεστιν i συμφέρει, oraz krytyczne ustosunkowano się do rozstrzygnięć w kwestii pawłowego lub niepawłowego pochodzenia badanego sformułowania. Na zakończenie tego rozdziału omówiono umiejscowienia tej wypowiedzi w kontekście i funkcji pełnionej w 1Kor. Udało się sfalsyfikować szereg powszechnych interpretacji tych słów, jakoby apostoł Paweł miałby postulować wyznaczanie i przestrzeganie granic wolności chrześcijańskiej, które wyznaczałyby przestrzeń tego, co wolno i czego nie wolno czynić.

W rozdziale II przeprowadzono analizę jednostek tekstowych, w których znajduje się interesująca nas wypowiedź, tj. 1Kor 6,12-20 i 10,23-11,1, starając się o spójność rzeczową z interpretacjami zidentyfikowanych i omawianych w tych teksthach motywów i koncepcji teologicznych, jak również ogólnie z przekazem teologiczno-etycznym w 1Kor. Zbadano konteksty, motywy i koncepcje teologiczno-etyczne powiązane z występującymi w 1Kor słowami z rdzeniem πορν- (πορνεια, πορνος i πορνεω). Mimo roli, jaką w tych teksthach odgrywają odpowiednio πορνεια („rozposta” w 1Kor 6,12-20 i jedzenie ειδωλοθυτον - mięsa ofiarnego powiązanego z pogańskimi kultami w 1Kor 10,23-11,1, postawiono tezę, że negatywna konotacja παντα εξεστιν oraz dążenie do ograniczania postępowania własnego i innych stosowana do interpretacji zaleceń apostoła nie w pełni znajduje potwierdzenie w egzegezie obu teksthów.

Okazało się, że szczególną uwagę trzeba poświęcić również fragmentom bezpośrednio poprzedzającym analizowane w rozdziale II jednostki tekstowe, stąd przedmiotem rozdziału III są 1Kor 6,1-11 i 10,1-22, przy czym dowodzono, że brak wyraźnej gramatycznej i syntaktycznej kohezji nie oznacza braku spójności i integralności na poziomie merytorycznym. Dzięki temu wypowiedź z 1Kor 6,12ab i 10,23ab udało się osadzić i sensownie zinterpretować w kontekście bloku tekstowego 1Kor 5-7.

W „Zakończeniu” przedstawiono wnioski płynące z analiz z poprzedzających rozdziałów. Choć 1Kor zdaje się wyróżniać na tle pozostałych Listów wielością i różnorodnością napomnień etycznych, to zawiera spójne koncepcje teologiczno-etyczne, stanowiące integralną część teologii i etyki zarówno apostoła Pawła, jak i biblijnej. Wielość problemów, na jakie reaguje apostoł, sprawia, że wypowiedzi teologiczne pojmuje się niejako w roli służebnej i wtórnej wobec pragmatycznych napomnień czy odpowiedzi na pytania. W niniejszej pracy wykazuje się, że podstawową intencją apostoła jest nie tyle „naprostowywanie” czy korekta zachowań i postaw Koryntian, ile nieustanne głoszenie ewangelii, przypominanie, co Bóg uczynił dla nich w Chrystusie i co nadal czyni w Duchu, uświadadamianie Koryntianom ich szczególnego statusu wybranych i zbawionych.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Iwona Sleszak".

Summary

The subject of the thesis is an analysis of Apostle Paul's statements from 1 Cor 6:12ab and 10:23ab: Πάντα (μοι) ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει in a closer and a broader context, ie. that of a text unit, 1 Cor, as well as of the Letters attributed to Paul (1 and 2 Cor, Rom, Gal, Phil, Thess, Philem). The author has used the whole spectrum of exegetical methods, including the diachronic historical-critical method, as well as the synchronic methods. Most widely applied was the tradition criticism, which served not only to conduct historical reconstructions, but also to find structures of the theological-ethical concepts originating in different traditions, primarily in Apostle Paul's Letters and in the Synoptic Gospels.

Chapter I describes and analyses the grammatical/syntactic structure of these words, including their closest context, i.e. parallel statements, from 1 Cor 6:12cd: πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐκ ἐγώ ἔξουσιασθήσομαι ὑπό τινος – and 10:23cd: πάντα ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ respectively. Then a lexical and contextual analysis of the key verbs ἔξεστιν and συμφέρει was performed. Also, opinion on the decisions regarding the Pauline or non-Pauline origin of the phrase in question was expressed. The chapter ends with discussing the placement of the statement in context and its function in 1 Cor. The author was able to falsify a wide range of popular interpretations of these words, which claim as though Apostle Paul was to postulate setting and obeying limits to Christian freedom, which would define an area of what is and what is not permitted.

Chapter II includes an analysis of text units which include the statement in question, i.e. 1 Cor 6:12-20 and 10:23-11:1, aiming at material coherence with the interpretations of the theological motives and concepts identified and discussed in these texts, as well as with the theological-ethical message in 1 Cor. Contexts, motives and theological-ethical concepts connected with the words with πορν- (πορνεία, πορνος i πορνεω) root appearing in 1 Cor were studied. Despite the role played in the texts, respectively, by πορνεία ("fornication") in 1 Cor and eating ειδωλοθυτον – sacrificial meat connected with pagan cults in 1 Cor 10:23-11:1, a thesis was put forward, that a negative connotation of πάντα ἔξεστιν and striving to limit the behaviour of oneself and others does not find a full confirmation in the exegesis of both texts.

It turned out that special attention must be paid also to the fragments directly preceding the text units analysed in Chapter II, hence the subject of Chapter III are 1 Cor 6:1 11 and 10:1-22, whereby it was proved that the lack of clear grammatical and syntactic cohesion does not mean a lack of coherency and integrity at the substantive level.

That is why it was possible to place and sensibly interpret the statement from 1 Cor 6:12ab and 10:23ab in the context of the text block 1 Cor 5-7.

The “Conclusion” presents findings from the analysis included in the preceding chapters. Although 1 Cor seems to stand out from the other Letters in terms of multitude and variety of ethical admonitions, it does include coherent theological-ethical concepts, which are an integral part of both Pauline and Biblical theology and ethics. Multitude of issues to which the Apostle responds causes the theological statements to be undertaken in a way in an auxiliary role, secondary to pragmatic admonitions or answering questions. In this thesis it is shown that the Apostle’s main intention is not so much to “straighten out” or correct the Corinthians’ behaviours and attitudes, as to relentlessly preach the Gospel, to remind what God had done for them in Christ and keeps doing in Spirit, and to make the Corinthians aware of their special status of the chosen and redeemed ones.

home school